

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İZMİR ELEKTRİK, SU, HAVAGAZI, OTOBÜS VE TROLEYBÜS GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (ESHOT)

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	12
8.	EKLER.....	29

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	1
Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	2
Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	3
Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri.....	4
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri.....	5
Tablo 7: ESHOT'un Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Muayenesi Geçirilen Araç Listesi.....	16
Tablo 9: %2'den Fazla Muafiyet Uygulanan Yapım İşleri.....	26

KISALTMALAR

EGO	Ankara Elektrik, Havagazı ve Otobüs İşletme Müessesesi Genel Müdürlüğü
ESHOT	İzmir Elektrik Su Havagazı Otobüs ve Trolleybüs Genel Müdürlüğü
EÜTS	Elektronik Ücret Toplama Sistemi
İETT	İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Genel Müdürlüğü
İKN	İhale Kayıt No
İZBAN A.Ş.	İzmir Banliyö Taşımacılığı Sistemi Ticaret Anonim Şirketi
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
TİF	Taşınır İşlem Fişi
TÜM BEL – SEN	Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin KDV'nin İndirim Konusu Yapılması
2. Haklar Hesabına Kaydedilmeyen Alımların Olması

B. Diğer Bulgular

1. İzmir Banliyö Taşımacılığı Sistemi Ticaret A.Ş.'nin (İZBAN A.Ş.) Elektronik Ücret Toplama Sistemine İlişkin Protokolü İmzalamaması
2. Araçların Muayenelerinin Zamanında Yapılmaması
3. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması
4. Banka Hesabı ile Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Olması
5. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi
6. Mevduat Faiz Gelirleri Üzerinden Yapılan Stopaj Tutarının Bütçe Giderleriyle İlişkilendirilmesi
7. Yapım İşlerinde Bütün Riskler Sigorta Poliçelerinin Sözleşme ve Şartnameye Uygun Olmaması
8. Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi
9. Kiraya Verilen Taşınmazlar ile Bu Taşınmazlara Ait Kira Gelirlerinin Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İzmir Elektrik, Su, Havagazı, otobüs ve Trolleybüs Genel Müdürlüğü (ESHOT), 4483 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi uyarınca İzmir Büyükşehir Belediyesine bağlı mülhak bütçeli bir idare olarak kurulmuştur.

ESHOT Genel Müdürlüğü, İzmir Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde 5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile diğer mevzuatın verdiği haklar ve yüklediği görevler çerçevesinde lastik tekerlekli toplu taşımacılık hizmetini yapmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İdarenin organları; Genel Müdür, üç Genel Müdür Yardımcısı, İdare Encümeni, Özel Kalem Müdürlüğü, danışma ve denetim birimleri ile hizmet birimlerinden meydana gelmektedir. İdare encümeni ise 1 başkan ve 8 üyeden oluşmaktadır.

ESHOT Genel Müdürlüğü personeli, İzmir Büyükşehir Belediye Başkanınca atanır. Şube Müdürü ve üstü kadrolara yapılan atamalar, takip eden ilk toplantısında İzmir Büyükşehir Belediye Meclisinin bilgisine sunulur.

İdare personel norm kadroları, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde belirlenen ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenmektedir. ESHOT'da çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, işçiler 4857 sayılı İş Kanunu'na, sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine göre çalıştırılmaktadır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi ESHOT Genel Müdürlüğü hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1.018	325
Sözleşmeli Personel		92

Kadrolu İşçi	1.200	-
Geçici İşçi	-	-
Toplam	2.218	417
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		4.235

ESHOT'un doğrudan hissedarı olduğu toplam 4 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre ESHOT'da bağlı idare olarak İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idarelere ait bütçeler de sayılmıştır. Bu kapsamda mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Mahalli idareler bütçe işlemlerini, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

ESHOT'un 2020 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıllan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklene / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	44.158.000,00	0,00	6.265.500,00 / 0,00	50.423.500,00	46.228.393,42	4.195.106,58	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	6.752.000,00	0,00	725.500,00 / 0,00	7.477.500,00	6.472.619,39	1.004.880,61	0,00

T.C. Sayıştay Başkanlığı

03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	1.038.184.000,00	0,00	126.102.700,00 / 101.936.300,00	1.062.350.400,00	994.648.275,33	67.702.124,67	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	31.000.000,00	0,00	12.150.000,00 / 0,00	43.150.000,00	43.142.290,44	7.709,56	0,00
05	Cari Transferler	0,00	2.648.000,00	0,00	25.000,00 / 0,00	2.673.000,00	2.530.741,78	142.258,22	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	200.974.000,00	28.000.000,00	14.320.000,00 / 10.320.000,00	232.974.000,00	179.296.838,24	53.677.161,76	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	35.860.000,00	0,00	29.600.000,00 / 0,00	65.460.000,00	65.429.840,00	30.160,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	85.000.000,00	0,00	0,00 / 76.932.400,00	8.067.600,00	0,00	8.067.600,00	0,00
	Toplam	0,00	1.444.576.000,00	28.000.000,00	189.188.700,00 / 189.188.700,00	1.472.576.000,00	1.337.748.998,60	134.827.001,40	0,00

ESHOT'un 2020 mali yılı bütçesi ile 1.444.576.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 1.337.748.998,60 TL Bütçe Gideri yapılmış, 134.827.001,40 TL ödenek iptal edilmiştir.

ESHOT'un 2020 yılı Bütçesi "(A) Ödenek Cetvelinde" 1.444.576.000,00 TL ödenek, "(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması" cetvelinde ise 1.042.307.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki borçlanma, borç ödemeleri ve likidite amaçlı banka hesabında tutulan nakit karşılığı ile gösterilen 402.269.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denklığı sağlanmıştır.

Tablo 3: 2020 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri					
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	530.266.000,00	359.043.509,05	3.710.398,29	355.333.110,76	67,01
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	500.000.000,00	690.816.474,24	0,00	690.816.474,24	138,16
05- Diğer Gelirler	12.091.000,00	12.084.280,95	27.001,16	12.057.279,79	99,72
06- Sermaye Gelirleri					
08-Alacaklardan Tahsilat					
09- Red ve İadeler	50.000,00				-

Toplam	1.042.307.000,00	1.061.944.264,24	3.737.399,45	1.058.206.864,79	101,53
---------------	-------------------------	-------------------------	---------------------	-------------------------	---------------

Buna göre 2020 yılında net bütçe geliri %101,53 seviyesinde gerçekleşmiştir. Ülkemizde genelinde yaşanan COVID 19 salgını nedeniyle; teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%67,01) beklenenin altında, Büyükşehir Belediyesinden alınan bağış ve yardımlar ise beklenenin üzerinde (%138,16) gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2020 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Net Ödenek (TL))	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	50.423.500,00	46.228.393,42	91,68
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	7.477.500,00	6.472.619,39	86,56
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.062.350.400,00	994.648.275,33	93,63
04- Faiz Gideri	43.150.000,00	43.142.290,44	99,98
05- Cari Transferler	2.673.000,00	2.530.741,78	94,68
06- Sermaye Giderleri	232.974.000,00	179.296.838,24	76,96
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	65.460.000,00	65.429.840,00	99,95
09- Yedek Ödenekler	8.067.600,00	0,00	0,00
Toplam	1.472.576.000,00	1.337.748.998,60	90,84

2020 mali yılı gider bütçesinde 1.444.576.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen 28.000.000,00 TL ödenek tutarı ile birlikte 2020 yılı ödenek toplamı 1.472.576.000,00 TL olarak meydana gelmiştir. 2020 yılında bütçe giderleri % 90,84 seviyesinde gerçekleşmiştir.

ESHOT'un bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2019 yılının 2018 yılına, 2020 yılının 2019 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri					

Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	443.390.942,53	468.849.830,97	359.043.509,05	5,74	-23,42
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	351.576.350,88	513.222.406,28	690.816.474,24	45,98	34,60
Diğer Gelirler	16.310.767,18	21.682.519,17	12.084.280,95	32,93	-44,27
Sermaye Gelirleri					
Toplam	811.278.060,59	1.003.754.756,42	1.061.944.264,24	23,73	5,80
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	126.394,83	325.972,61	3.737.399,45	157,90	1046,54
Net Toplam	811.151.665,76	1.003.428.783,81	1.058.206.864,79	23,70	5,46

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2020 yılında bütçe gelirleri toplamı bir önceki yıla göre 54.778.080,98 TL (%5,46) artış göstermiştir. Bu çerçevede; alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 177.594.067,96 TL (%34,60) artış meydana gelirken, teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 109.806.321,92 TL (%23,42) azalış, diğer gelirlerde de 9.598.238,22 TL (%44,27) azalış meydana gelmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2018-2020) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2018 Yılı (TL) (A)	2019 Yılı (TL) (B)	2020 Yılı (TL) (C)	2019-2018 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2019 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	29.419.903,80	38.974.742,54	46.228.393,42	32,48	18,61
SGK Devlet Prim Giderleri	4.546.931,22	5.573.496,43	6.472.619,39	22,58	16,13
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	732.882.672,06	946.452.623,21	994.648.275,33	29,14	5,09
Faiz Giderleri	20.790.949,78	32.885.357,75	43.142.290,44	58,17	31,19
Cari Transferler	2.577.418,95	2.921.453,47	2.530.741,78	13,35	-13,37
Sermaye Giderleri	19.759.405,95	31.570.087,63	179.296.838,24	59,77	467,93
Sermaye Transferleri					
Borç Verme	28.028.000,00	30.943.740,00	65.429.840,00	10,40	111,45
Toplam	838.005.281,76	1.089.321.501,03	1.337.748.998,60	29,99	22,81

2020 yılında ESHOT'un bütçe giderleri toplamında önceki yıla göre 248.427.497,57 TL (%22,81) artış meydana gelmiştir. 2020 yılına ilişkin gider kalemleri incelendiğinde; personel giderleri 7.253.650,88 TL (%18,61), sosyal güvenlik kurumlarına ödenen devlet prim giderleri 899.122,96 TL (%16,13), mal alım ve hizmet giderleri 48.195.652,12 TL (%5,09), faiz giderleri 10.256.932,69 TL (%31,19), sermaye giderleri 147.726.750,61 TL (%467,93), borç verme giderlerinde de 34.486.100,00 TL (%111,45) artış gerçekleşmiştir. Diğer yandan cari transferlerde ise 390.711,69 TL (%13,37) azalış meydana gelmiştir.

Özellikle personel giderinde yaşanan artış, belediye ile sendikalar arasında imzalanan sosyal denge sözleşmeleri ile toplu iş sözleşmelerinde ücret ve diğer ücret sayılan kalemlerde yaşanan artıştan kaynaklanmaktadır. Faiz giderlerinde meydana gelen artış ise, 2020 yılında İdareye teslimatı yapılan 136 adet otobüsün alımına ait ödemelerinin yapılabilmesi için İdare tarafından temin edilen kredi geri ödemelerinden kaynaklanmaktadır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın ESHOT'un faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2020 yılı Faaliyet Gideri 1.178.536.159,80 TL, Faaliyet Geliri 1.015.384.493,09 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise -163.151.666,71 TL olarak gerçekleşmiştir.

ESHOT'un doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir:

Tablo 7: ESHOT'un Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	ESHOT'un Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	İZULAŞ A.Ş.	600.500.000,00	57.648.000,00	9,6
2	İZDENİZ A.Ş.	233.250.000,00	11.662.500,00	5
3	İZBETON A.Ş.	486.550.000,00	63.252,00	0,013
4	İZENERJİ A.Ş.	267.150.000,00	1.690.526,00	0,6328

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

ESHOT'un muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması

gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

ESHOT Genel Müdürlüğünde iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda belirtilmiştir.

İdarenin organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenmesine rağmen iş akış süreci, yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenmemiştir. Ayrıca İdare tarafından yapılan görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesi dikkate alınmıştır.

İdareye ait Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır.

İdare tarafından Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmıştır. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi görevde yükselmesi, yeterlilik – performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikasının belirlenmemiş ve personele duyurulmamıştır. Ayrıca hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

İdareye ait Stratejik Plan bulunmakla birlikte İdarenin kendi birimlerinin katkılarıyla hazırlanmıştır. Ayrıca İdarenin Performans Programı içerik olarak mevzuata uygundur. Bu süreçte belirlenen performans hedef ve faaliyetleri İdarenin bütçesiyle ilişkilendirilmiş ve kurumsal riskler belirlenmiştir.

İç kontrole ilişkin riskler belirlenmiştir. Riskler kurum personelinin katılımıyla belirlenmekle birlikte risklerin kabul edilebilir düzeye indirilebilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve ayrıca belirlenen her bir kontrol faaliyetinin uygulanması için sorumlular belirlenmiştir. Diğer taraftan İdareye ait Faaliyet Raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. Anılan plan ve raporlar İdarenin internet sayfasında yayınlanmaktadır.

İdarede ön mali kontrol süreci çalışmaktadır. Ayrıca yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkanı sunan yönetim bilgi sistemi mevcuttur. Yönetim sistemleri bilgi güvenliğini ve yedekleme gerekliliklerini sağlayacak şekilde oluşturulmuştur.

İdarede iç denetçi görevlendirilmiş iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları bulunmaktadır. Ayrıca üst yönetici ve harcama birimleri iç kontrol güvence beyanını imzalamıştır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu görevlendirilmemiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İzmir Elektrik Su Havagazı Otobüs ve Trolleybüs Genel Müdürlüğünün 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin KDV'nin İndirim Konusu Yapılması

Kurumun 2020 yılında yapmış olduğu bazı mal ve hizmet alımlarına ilişkin katma değer vergisini mevzuata aykırı olarak indirim konusu yaptığı ve bu nedenle 191- İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının gerçek durumu yansıtmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191- İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı başlıklı 153'üncü maddesinde;

“Bu hesap, mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılır.

Mahalli idareler, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yaparlar. Bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılmaz ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilir.”

denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere, mahalli idarelerin, kuruluş amaçlarına uygun mal ve hizmetleri ile ilgili işlemleri dolayısıyla yükledikleri KDV tutarlarını indirim konusu yapmamaları, indirim konusu yapılmayacak olan bu KDV tutarlarını hizmet alımlarında doğrudan gider yapmaları, mal alımlarında ise ilgili malın maliyetine eklemeleri, sadece vergiye tabi hizmetlerini ya da ticari niteliği bulunan faaliyetlerini ifa etmek için alınan

mal ve hizmetler için ödediği KDV tutarlarını, bu hizmet ve faaliyetler karşılığı olarak tahsil ettikleri hesaplanan KDV tutarlarından mahsup etmeleri gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Kurumun elektrik, su, ulaşım hizmetleri vb. faaliyetleri dışında kalan faaliyetleri ile ilgili mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan katma değer vergisini giderleştirmek suretiyle 630 Giderler Hesabına veya ilgili aktif hesaba kaydetmek yerine, 191 İndirilecek KDV Hesabında izlediği görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında, söz konusu alımların kurumun tek ana faaliyet alanı olan toplu ulaşım faaliyetini gerçekleştirmek için yapıldığından katma değer vergisi açısından indirim tabi tutulabileceğini belirtmiştir. Ancak Kurum tarafından yapılan kırtasiye malzemesi, temizlik malzemesi ile eğitim hizmeti gibi harcamalarının Kurumun kuruluş amacı dışında kalan ve kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınan mal ve hizmetler olduğu için bunlara ilişkin ödenen KDV'nin indirim konusu yapılmaması gerekmektedir.

Sonuç olarak, ESHOT'un bazı mal ve hizmet alım işlerine ilişkin katma değer vergisini mevzuata uygun olmayan şekilde 191- İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydetmesi mali tablolarda ilgili aktif hesabının ve/veya 630- Giderler Hesabının olması gerekenden daha düşük gözükmesine neden olmuştur.

BULGU 2: Haklar Hesabına Kaydedilmeyen Alımların Olması

Bilgisayar yazılımı alımları ile mevcut yazılımların güncellenmesine ilişkin harcamaların 260- Haklar Hesabında aktifleştirilmesi gerekirken doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "260 Haklar Hesabı" başlıklı 210'uncu maddesinde: "*Bu hesap, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır.*" denilmektedir. Yönetmelik'in "Hesabın

işleyişi” başlıklı 211’nci maddesinde de, bu hesaba ilişkin borç ve alacak kayıtları gösterilmiştir.

Yapılan incelemede; Kurum hizmetlerinde kullanılmak üzere satın alınan bilgisayar yazılım programları ile mevcut yazılımların güncellenmesine ve geliştirilmesine yönelik harcamaların 260- Haklar Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekirken 630- Giderler Hesabı ile doğrudan giderleştirildiği görülmüştür. Söz konusu programlara ilişkin harcamalar belirli alanlarda kullanma ve yararlanma hak ve yetkisi sağlayan, ekonomik değer taşıyan harcamalar olduğu için bu durum mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, 2020 yılında alımı yapılan yazılım ve lisans sistemi ile bunların güncellenmesine ilişkin harcamaların hatalı muhasebeleştirilmesi 260- Haklar Hesabının 1.294.811,74 TL eksik, 630 Giderler Hesabının ise aynı tutarda fazla gözükmeye neden olmuştur.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İzmir Banliyö Taşımacılığı Sistemi Ticaret A.Ş.’nin (İZBAN A.Ş.) Elektronik Ücret Toplama Sistemine İlişkin Protokolü İmzalamaması

İzmir ilinde toplu taşımacılık faaliyeti sürdüren kurum ve kuruluşların dahil olduğu Elektronik Ücret Toplama Sistemine (EÜTS) ilişkin protokolün İZBAN A.Ş. tarafından imzalanmadığı tespit edilmiştir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi ve/veya iştiraklerince sunulan toplu ulaşım hizmetinin ücret toplama işlemleri ESHOT bünyesinde oluşturulan elektronik sistem EÜTS aracılığıyla yerine getirilmektedir.

EÜTS; serverlar, validatör, kart yükleme makinaları gibi donanım unsurları, kart basma yazılımı, validatör yazılımı, yükleme yazılımı gibi yazılım unsurları, vatandaşlara hizmet veren bayiler, güvenli alışveriş imkanı sağlayan bankacılık hizmetleri ve vatandaşlara dağıtılan akıllı kart ve biletlerden oluşan bir bilişim sistemini ifade etmektedir. Söz konusu sistem ile toplu ulaşımında ücretlerin eksiksiz toplanması ve toplu taşımacılık faaliyetini sürdüren kurum ve kuruluşlara dağılımı sağlanmaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları:" başlıklı 7'nci maddesinde "*Büyükşehir ulaşım ana planını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini planlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.*" büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında sayılmıştır.

ESHOT İdare Encümeni'nin 21.02.2020 tarih ve 14 sayılı kararı ile İzmir Büyükşehir Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı, İZDENİZ A.Ş., İzmir Metro A.Ş., İZELMAN A.Ş., İZULAŞ A.Ş., EÜTS'e dâhil edilmiştir.

Anılan Karar ile toplu ulaşım kuruluşlarının genel biniş raporundaki toplam hasılatın Elektronik Ücret Toplama Sistemi İşletim Hizmeti olarak %1,67 oranında pay alınmasına, ESHOT Genel Müdürlüğünün sistem ile ilgili yüklediği maliyetler karşılığı ESHOT payı olarak toplam hasılatın %2,5 oranında pay almasına, kontrollü ulaşım kartı kullanım bedeli hasılatının sistemde yer alan şirketlerin aylık biniş (kullanım) sayısına göre belirlenen hasılatın %2,5 oranında ESHOT payı tahsil edilerek, kalan net rakamın şirketlerle yapılacak protokole göre ödenmesine karar verilmiştir.

Yapılan incelemede, EÜTS'ün bütünlüğü dikkate alınarak İZBAN A.Ş.'nin ücret toplama işlemleri ESHOT Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirildiği ve diğer ulaşım kuruluşlarına uygulanan protokoller çerçevesinde gerekli kesintiler yapıldıktan sonra net hasılat miktarının İZBAN A.Ş.'ye aktarıldığı görülmüştür.

EÜTS sisteminde oluşabilecek risklerin minimize edilebilmesi ve sistemde bütünlüğün sağlanabilmesi için gerekli protokollerin yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 2: Araçların Muayenelerinin Zamanında Yapılmaması

İdareye ait bazı araçların muayenelerinin zamanında yaptırılmadığı tespit edilmiştir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 34'üncü maddesinde araçların muayenesine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Anılan madde gereğince, muayene süresi geçirilen araçların

muayenesiz olarak kullanılması halinde hem idari para cezası hem de ilgili aracın trafikten men edilmesine varana kadar yaptırım uygulanabileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdareye ait bazı araçların muayenelerinin zamanında yaptırılmadığı anlaşılmıştır. Her ne kadar Kamu İdaresi Cevabında araç arızaları nedeniyle araçların muayenesinin zamanında yaptırılmadığı belirtilse de bazı araçların arıza kayıt tarihleri muayene bitiş tarihinden sonra olduğu görülmüştür. Araç muayeneleri zamanında yaptırılmayan araç listesini gösteren tabloya aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 8:Muayenesi Geçirilen Araç Listesi

	Plaka	Cinsi	Muayene Bitiş Tarihi	Araç Arıza Kayıt Tarihi	Yeni Muayenenin Yapıldığı Tarih
1	DA 3937	Otobüs	13.12.2019	01.09.2020	03.09.2020
2	DA 0369	Otobüs	17.12.2019	14.07.2020	24.09.2020
3	DA 2821	Otobüs	19.12.2019	23.12.2019	09.01.2020
4	DA 2815	Otobüs	19.12.2019	14.02.2020	19.02.2020
5	DA 2830	Otobüs	24.12.2019	26.04.2020	18.06.2020
6	DA 5358	Otobüs	25.12.2019	30.09.2020	05.11.2020
7	DML 43	Otobüs	26.12.2019	01.10.2020	06.10.2020
8	DA 0373	Otobüs	27.12.2019	03.02.2020	07.07.2020
9	DA 0344	Otobüs	27.12.2019	03.02.2020	10.09.2020
10	DA 6128	Otobüs	03.01.2020	08.09.2020	22.09.2020
11	DA 5829	Otobüs	03.01.2020	25.09.2020	01.10.2020
12	V 3949	Otobüs	08.01.2020	31.01.2020	05.02.2020
13	DA 3677	Otobüs	10.01.2020	23.08.2020	25.08.2020
14	DB 3487	Otobüs	22.01.2020	03.02.2020	05.02.2020
15	DA 7592	Otobüs	22.01.2020	27.08.2020	28.08.2020
16	DA 7787	Otobüs	24.01.2020	04.08.2020	25.08.2020
17	DA 7846	Otobüs	29.01.2020	05.10.2020	29.09.2020
18	DB 3484	Otobüs	14.02.2020	16.03.2020	17.03.2020
19	DD 1609	Otobüs	01.03.2020	19.03.2020	24.03.2020
20	RV 889	Yarı Römork	21.05.2020	12.12.2020	17.12.2020
21	P 5645	Çekici	21.05.2020	12.12.2020	17.12.2020
22	BVH 97	Kamyon	01.08.2020	17.12.2020	17.12.2020
23	DA 5409	Otobüs	01.08.2020	12.09.2020	09.10.2020
24	DB 2834	Otobüs	09.08.2020	21.11.2020	24.11.2020
25	DB 5974	Otobüs	29.08.2020	12.09.2020	01.10.2020
26	DB 7941	Otobüs	15.10.2020	19.10.2020	23.10.2020

Anılan mevzuat hükmünde belirtilen yasal yaptırımlarla ek maliyetlerle karşılaşılması için araç muayenelerinin zamanında yaptırılması için gerekli özen gösterilmelidir.

BULGU 3: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

ESHOT Genel Müdürlüğü ile Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası (TÜM BEL-SEN) arasında akdedilen toplu sözleşmede mevzuata aykırı olarak aile içi şiddet, sosyal faaliyet, ücretli izin, belediye imkânlarından yararlanma, belediye organlarına gözlemci olarak katılma gibi konularda düzenlemeler yapılmıştır.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 32'nci maddesine göre; 375 sayılı KHK'nin Ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince karar verileceği, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminat tutarının ise ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendika ile belediye başkanı arasında imzalanan sözleşme ile belirleneceği hüküm altına alınmıştır. Madde metninden açıkça anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2020 ve 2021 Yıllarını Kapsayan 5. Dönem Toplu Sözleşme'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal denge tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise;

"Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %100'üdür. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilir." denilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; sosyal denge sözleşmesinde sadece görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı düzenlenebilecektir. Sosyal denge sözleşmelerine, sözleşmenin adı farklı dahi olsa, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması ilgili mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

ESHOT Genel Müdürlüğü ile TÜM BEL-SEN arasında imzalanan ve yürürlük süresi 01.01.2020 ile 31.12.2020 tarihlerini kapsayan Toplu İş Sözleşmesinin bazı maddelerinde mevzuata aykırı hususlara yer verildiği görülmüştür.

Öncelikle taraflar arasında akdedilen sözleşmenin kapak başlığında, imzalanan metnin toplu iş sözleşmesi olduğu belirtilmiştir. Toplu sözleşme, kamu görevlilerinin geneline ve hizmet kollarına yönelik mali ve sosyal haklarını belirlemek üzere yürütülen toplu sözleşme görüşmeleri sonucunda mutabık kalınması durumunda taraflarca imzalanan sözleşmeyi ifade ettiğinden, imzalanan metin toplu sözleşme değil, sosyal denge tazminatı sözleşmesidir. Nitekim söz konusu durum 4688 sayılı Kanun'un 32'inci maddesinde de açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle belediye ile ilgili sendika arasında imzalanan sözleşmenin adı "Toplu İş Sözleşmesi" değil, "Sosyal Denge Tazminatı Sözleşmesi" olmalıdır.

İkinci olarak; söz konusu Sözleşmenin "Yürürlük ve Süre" başlıklı 8'inci maddesinde; sözleşmenin 01.01.2020 tarihinde başlayıp 31.12.2020 tarihinde sona ereceği, yeni sözleşme görüşmelerine eski sözleşmenin bitim tarihinden 30 gün önce başlanacağı, yeni sözleşme imzalanıncaya kadar eski sözleşmenin geçerli olacağı belirtilmiştir.

4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde; sosyal denge tazminatı sözleşmelerinin toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde yapılabileceği, yapılacak sözleşmelerin toplu sözleşme dönemi ile sınırlı olarak uygulanacağı ve sözleşme süresinin hiçbir şekilde izleyen mahalli idareler genel seçimi tarihini geçemeyeceği hüküm altına alınmıştır. Mezkûr Kanun ile sözleşme yapma süresi ve sözleşmenin geçerlilik süresi kesin olarak belirlendiği için yukarıda yer verilen Toplu İş Sözleşmesi'nin yeni sözleşme görüşmelerine eski sözleşmenin bitim tarihinden 30 gün önce başlanacağına ve yeni sözleşme imzalanıncaya kadar eski sözleşmenin geçerli olacağına ilişkin hükümleri mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Bunların dışında söz konusu Sözleşmenin;

“Sosyal Çalışmalardan Yararlanma” başlıklı 15’nci maddesinde;

a) *Belediye kurumlarınca işletilen spor, kültür ve benzeri tesislerden çalışanların eş ve çocukları ücretsiz olarak yararlanır.*

b) *Kurum tarafından, çalışanların talebi halinde, hastalanma, cenaze, düğün, taşınma gibi ihtiyaçlarında kurumun araçları şoförü ile birlikte tahsis edilir.”*

“Diğer Haklar ve Ücretli İzinler” başlıklı 23’üncü maddesinde;

a) *Sözleşmeden yararlanan belediye çalışanlarının ailesinin şikâyeti üzerine aile içi şiddet uyguladığı tespit edildiği durumlarda; söz konusu çalışanın sözleşme hükümlerinde yer alan mali ve sosyal yardımlar çalışanın eşine ödenir...*

b) *8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Gününün kutlanıldığı hafta boyunca kadın çalışanların yapılan etkinliklere katılmaları için gerekli kolaylık sağlanır ve 8 Mart haftası boyunca dönüşümlü olarak kadın çalışanlar 1 gün izinli sayılırlar. İşveren bu düzenlemeyi genelge ile duyurur.*

...

m) *Personellerin sosyalleşmesini sağlamak amaçlı merkezi bir konumda Belediye lokali ve çalışanların izin süreleri boyunca aileleriyle birlikte yararlanabilecekleri Belediye sosyal tesisi kurulması.*

...

s) *Eşi doğum yapan personele 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 104 üncü maddesinin (B) fıkrasında düzenlenen 10 günlük ücretli izne ek olarak 5 gün ücretli izin verilir.”*

“Belediye Organlarına Gözlemci Olarak Katılma” başlıklı 25’inci maddesinde;

“Çalışanları ilgilendiren kararlarla ilgili (Belediye Meclislerinde, Kent Meclislerinde, Belediye Encümeninde) gündemlerin görüşüldüğü Komisyonlara sendika gözlemci olarak katılabilir.”

“İkramiye Yardımı” başlıklı 27’nci maddesinde;

a) *Emek ve Dayanışma Günü olan 1 Mayıs öncesinde net 750 TL ödenir.*

b) *Kurban Bayramı öncesinde net 1.000 TL ödenir,*

c) 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı öncesinde net 750 TL ödenir

d) Aralık ayında yakacak yardımı olarak net 750 TL ödenir.”

gibi hükümler yer almaktadır. Sözleşmede yer alan söz konusu düzenlemeler sosyal denge tazminatının uygulanmasına ilişkin olmayıp 4688 sayılı Kanun’un 32’nci maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu idaresi cevabında; 4688 sayılı Kanun’un 31’nci maddesi uyarınca yapılacak sözleşmenin 4688 sayılı Kanun’un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı düzenlemesi mevcut ise de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “Milletlerarası antlaşmaları uygun bulma” başlığını taşıyan 90’ıncı maddesinin son fıkrasında yer alan ; “...Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.” hükmü gereğince, 4688 sayılı Kanun ve bu Kanun uyarınca yapılmış olan toplu sözleşmelere konulan hükümlerin, uluslararası antlaşmalar ve uluslararası mahkeme kararları çerçevesinde hukuka uygun olduğunu belirtmiştir.

Ancak 4688 sayılı Kanun hükmünden açıkça anlaşılacağı üzere, sosyal denge sözleşmelerinde belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlarda tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bunun dışında sözleşme hakkını toplu sözleşme gibi düşünmek ve sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında başkaca hükümler koymak mümkün bulunmamaktadır.

Sonuç olarak; bundan sonra imzalanacak sözleşmelerin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılması ve sosyal denge tazminatı sözleşmelerinde, sosyal denge tazminatının tutarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulmaması gerekmektedir.

BULGU 4: Banka Hesabı ile Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Olması

Kurumun 2020 yılı banka işlemleri üzerinde yapılan incelemeler neticesinde; 102- Banka Hesabı ile 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı arasında uyumsuzluk olduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102- Banka Hesabının niteliğini düzenleyen 55'inci maddesinde; bu hesabın, kurum adına bankaya yatırılan paralar ve bankaya takas için verilen çeklerden, takas işlemi tamamlananlar ile düzenlenen çek ve gönderme emirlerinden ilgililerine ödendiği veya gönderildiği bildirilen çek ve gönderme emri tutarlarının kaydı için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in hesabın işleyişini düzenleyen 57'nci maddesinde ise bankaca kuruma gönderilen banka hesap özet cetvelleri ile ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen çek veya gönderme emri tutarlarının bu hesaba alacak, 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına borç kaydedileceği ve muhasebe birimlerine ait banka hesapları arasındaki para aktarımı için bankaya verilen talimatlardan yerine getirilenlerin bu hesaba alacak, 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır. Bununla beraber Yönetmelik'in 59'uncu maddesi uyarınca aynı muhasebe biriminin farklı hesaplarına yapılan aktarmalarda da gönderme emri düzenleneceği belirtilmiştir.

Özetle Kurumun banka hesaplarından çıkış yapabilmesi için ödeme emri belgesi veya çek düzenlemesi gerekir. Dolayısıyla 102- Banka Hesabına alacak kaydı yapıldığında 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına aynı tutarda borç kaydı yapılacağından, bu işlemler sonucunda 102- Banka Hesabının alacak bakiyesi ile 103- Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının borç bakiyesinin eşit olması gerekmektedir.

Kurum mali tabloları ve muhasebe kayıtları üzerinde yapılan incelemede; yukarıda bahsedilen eşitliğin gerçekleşmediği görülmüştür. 31.12.2020 tarihli mizanda 102- Banka Hesabına 4.187.077.872,38 TL alacak kaydı yapıldığı, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına ise 1.511.574.139,07 TL borç kaydı yapıldığı ve bu hesaplar arasında toplam 2.675.503.733,31 TL tutarında uyumsuzluk olduğu tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında, söz konusu hesaplar arasındaki farkın havuz hesabındaki paranın İdarenin cari hesabına her gün otomatik olarak geçmesinden kaynaklandığını ve bankalar arası virmanlarda 103 no.lu hesabın çalıştırılmadığını ifade etmiştir. Ancak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 59'uncu maddesi uyarınca aynı muhasebe biriminin farklı hesaplarına yapılan aktarmalarda gönderme emri düzenleneceği açık bir şekilde belirtilmiştir.

Bu durum mizanda yer alan Hazır Değerler hesap alanının belirtilen tutar kadar hatalı gösterilmesine sebep olmuştur.

BULGU 5: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Muhasebe Kayıtlarına Alındığı Sıraya Göre Ödenmemesi

Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen tutarların ilgililere ödenmesi aşamasında mevzuata uyulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar" başlıklı 34'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği; "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinin altıncı fıkrasında ise, muhasebe yetkililerinin, bütçe emanetlerini muhasebe kaydına alınma sırasına göre ödenmesinden sorumlu olduğu, belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320- Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin işlemleri düzenleyen 249'uncu maddesinde de; bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenleneceği ve bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödeneceği, ifade edilmektedir.

ESHOT Genel Müdürlüğünün 2020 yılı açılış bilançosuna göre; Kurumun 2019 (N-1), 2018 (N-2), 2017 (N-3), 2016 (N-4) ve 2015 (N-5) yıllarına ait toplam 56.120.749,46 TL ödenmemiş emanet borcu bulunmaktadır. 2020 yılına ait yevmiye kayıtları incelendiğinde, (N-5), (N-4) ve (N-3) yıllarına ait emanetler bulunurken, 2020 yılı içerisinde (N-2), (N-1) ve cari yıla (N) ait bazı emanetleri daha önce ödediği yani bütçe emanetlerine alınan tutarları muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödemediği anlaşılmıştır.

Sonuç olarak, kamu kaynaklarının hukuka uygun bir şekilde kullanılmasını ve alacaklıların olası bir hak kaybı yaşamamasını teminen nakit yetersizliği dolayısıyla ilgililerine ödenemeyen ve bütçe emanetlerine alınan tutarların muhasebe kayıtlarına alındığı sıraya göre ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Mevduat Faiz Gelirleri Üzerinden Yapılan Stopaj Tutarının Bütçe Giderleriyle İlişkilendirilmesi

Kurumun vadeli mevduatlardan elde ettiği faiz gelirleri üzerinden yapılan tevkifat tutarlarını mevzuata aykırı olarak Bütçe Giderleri Hesabına kaydettiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Bütçe uygulama sonuçları tablosu ilkeleri" başlıklı 7'nci maddesinde; kamu idarelerinin bütçe gelir ve bütçe gider hesaplarının, yılı bütçe düzenlemesi ve diğer mevzuatla bütçe geliri ve bütçe gideri olarak tanımlanan işlemlerinin kaydına mahsus olduğu belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 102- Banka Hesabının işleyişini gösteren 57'nci maddesinin altıncı fıkrasında ise; "*Muhasebe birimlerinin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarları bu hesaba, tevkifat tutarları 630- Giderler Hesabına borç, faiz tutarının içinde bulunulan aya ait kısmı 600- Gelirler Hesabına, geçmiş aylara ait kısmı 181- Gelir Tahakkukları Hesabına alacak kaydedilir. Banka hesabına aktarılan tutarın tamamı aynı zamanda 805- Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800- Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir.*" hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükmüne göre, kamu idarelerinin elde etmiş olduğu faiz gelirlerinin brüt tutarının 600- Gelirler Hesabına, söz konusu faiz gelirden yapılan tevkifat tutarının 630- Giderler Hesabına ve banka hesabına yatan net tutarın ise 800- Bütçe Gelirleri Hesabına kaydedileceği belirtilmiştir. Ancak yapılan tevkifat tutarının 830- Bütçe Giderleri Hesabına kaydedileceği yönünde herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere Yönetmelik'in, banka hesabına yatan net tutarın bütçe gelirleri ile ilişkilendirilmesini; ancak faiz gelirlerinden yapılan tevkifatın sadece faaliyet giderleri ile ilişkilendirilmesini öngördüğü anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; ESHOT Genel Müdürlüğünün mevzuata uygun olarak tahakkuk eden faiz gelirlerini stopaj kesintisi yapılmadan önceki brüt tutar üzerinden 600- Gelirler Hesabına, yapılan tevkifat tutarını 630- Giderler Hesabına ve bankaya yatan net tutarı ise Bütçe Gelirleri Hesabına kaydettiği; ancak yukarıda yer verilen mevzuatta faiz gelirlerinden yapılan tevkifat tutarının Bütçe Giderleri Hesabına kaydedileceği yönünde herhangi bir hüküm olmamasına rağmen yapılan tevkifat tutarlarını (Örneğin; 3759, 6028, 8589 ve 8906 no.lu yevmiyeler) bütçe gideri olarak kaydettiği görülmüştür.

Sonuç olarak; kaynağında yapılan söz konusu vergi kesintilerinin mevzuata aykırı olarak bütçe gideri olarak kaydedilmesi 830- Bütçe Giderleri Hesabının 24.601,20 TL fazla gözükmemesine neden olmuştur.

BULGU 7: Yapım İşlerinde Bütün Riskler Sigorta Poliçelerinin Sözleşme ve Şartnameye Uygun Olmaması

İdarenin ihale ettiği bazı yapım işlerinde bütün riskler sigortalarının sözleşme ve Yapım İşleri Genel Şartnamesi'ne uygun olmadığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "*İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında, "*Yüklenici, işyerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu yapım işinin korunmasından 43 üncü madde hükümleri dikkate alınmak şartı ile işe başlama tarihinden kesin kabul tarihine kadar sorumludur. Bu sebeple yüklenici, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 9 uncu maddesi hükümleri dahilinde; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı "inşaat sigortası (bütün riskler)", geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır.*" düzenlemesi yapılmıştır.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre yapım işlerinde işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek risklere karşı inşaat sigortası (bütün riskler); geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırılması zorunludur.

Yapılan incelemede, İdare tarafından ihale edilen 2019/231302 İKN no.lu Geçici Atık Depolama Alanları Yaptırılması İşİ ile 2019/554734 İKN no.lu İnciraltı Atölye Ve Garaj Tesisleri Çevre Duvarı Yaptırılması işlerinde bütün riskler sigorta poliçelerinin bitiş tarihinin, anılan işlerin kesin kabul tarihinden önce olduğu görülmüştür.

Bütün riskler sigorta süresinin işe başlama tarihinden işin geçici kabulünün yapıldığı tarihe ve bakım devresinin geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar olması gerekmektedir.

BULGU 8: Bütün Riskler Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi

Yapım işlerinde yükleniciler tarafından yaptırılan inşaat sigortalarına ait (bütün riskler/all risk) bazı risk kalemlerine %2'den fazla muafiyet uygulandığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İş ve işyerinin sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; yapım işlerinde yüklenicinin, ihale dokümanında belirtilen süre ve şartlara uygun olarak işyerlerindeki her türlü aracı, malzemeyi, ihzaratı, iş ve hizmet makinelerini, taşıtları ve tesisleri oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı sigorta yaptırması gerekmektedir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesine göre; sigorta poliçesinde tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 ve deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranı azami %20'dir. Bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmaz. Muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanması yüklenicinin sorumluluğundadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; yapım işlerinin inşaat sigortası (bütün riskler/all risk) poliçelerindeki bazı risk unsurlarına azami %2 muafiyet uygulanmalıdır. Sigorta poliçelerindeki muafiyet oranlarının %2'lik orandan fazla olması yüklenicinin nihai sorumluluğunu kaldırmamakla birlikte, karşılaşılabileceği riski artırması bakımından önem arz etmektedir. Dolayısıyla Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin ilgili hükmünde belirtildiği üzere tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 olmalıdır.

İdare tarafından ihale edilen ve sözleşmeye bağlanan yapım işlerine ilişkin sigorta poliçelerinin incelenmesi neticesinde; yükleniciler tarafından yaptırılan inşaat sigortası poliçelerinde bazı risk unsurlarına mevzuatta belirtilen %2 sınırından daha fazla muafiyet uygulandığı tespit edilmiş, detayı aşağıda bulunan tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9: %2'den Fazla Muafiyet Uygulanan Yapım İşleri

Sıra No	İhale Adı	Muafiyet Kalemleri ve Oranları
1	ESHOT Genel Müdürlüğü Gediz Ağır Bakım Tesisleri Yangın Algılama, İhbar ve Söndürme Sistemi Yapıtırılması	-Kazık, İksa, Ankraj İşleri Teminat Harici -Taşıma, Vinçle Kaldırma Teminat Harici -Diğer Tabiat Olayları, Yangın, Hırsızlık: %10 – Asgari 10.000 USD -Diğer Hasarlar: %10 – Asgari 7.500 USD -3. Şahıs Hasarlar: %10 – Asgari 1.000 USD
2	ESHOT Genel Müdürlüğü Gediz Ağır Bakım Tesisleri Mekanik Havalandırma Sistemi Kurulması Yapım İşİ	-Diğer Tabiat Olayları, Yangın, Hırsızlık: %10 – Asgari 5.000 USD -Diğer Hasarlar: %10 – 5.000 USD -3. Şahıs Hasarlar: %10 – Asgari 1.000 USD

Sonuç olarak; istenmeyen risk unsurlarının gerçekleşmesi durumunda sigortacı, sigortalı, idare ve üçüncü kişiler arasında oluşabilecek hukuki ve mali ihtilafların önüne geçmek adına yapım işlerine ait inşaat sigortalarında %2'den fazla muafiyet uygulanmaması gerekmektedir.

BULGU 9: Kiraya Verilen Taşınmazlar ile Bu Taşınmazlara Ait Kira Gelirlerinin Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

Kurum mülkiyetinde olup kira sözleşmesiyle bir yıldan uzun süreli kiraya verilen taşınmazlar ile bu taşınmazlara ait gelecek dönem kira gelirlerinin nazım hesaplarda izlenmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 476'ncı maddesine göre 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı, kurumun bilançolarında kayıtlı duran varlıklarından kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılan hesaptır.

Ayrıca, Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün "Taşınmazlara ilişkin işlemler" konulu 26.11.2014 tarih ve 13278 sayılı genel yazısında "...993- Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabı ve 999- Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabı" ihdas edildiği belirtilmiştir. 993 no.lu hesaba, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer verilmemiş olup Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planında bulunan hesap kodları arasında sayılmıştır.

Buna göre; kiraya verilen taşınmazlar kayıtlı değerleri üzerinden 990 no.lu hesabın ilgili yardımcı hesabına borç, 999 no.lu hesaba alacak; diğer taraftan toplam kira gelirleri (peşin

tahsil edilenler hariç) tahsil edileceği dönemlere göre 993 no.lu hesabın bölümlenmiş yardımcı hesaplarına borç, 999 no.lu hesaba alacak kaydedilecektir. Kira gelirleri tahsil edildikçe 993 ve 999 no.lu hesaplara ters kayıt yapılacak; kira gelirlerinin tamamı tahsil edilince de 990, 993 ve 999 no.lu hesaplar ters kayıtlarla kapatılacaktır.

2020 yılında ESHOT tarafından 2886 sayılı Kanun uyarınca yapılan ihale kapsamında toplamda 4.998 adet otobüs durağındaki reklam panolarının kullanım hakkı 19.02.2020 tarihinden itibaren 5 yıllığına toplam 60.001.470,00 TL'ye kiraya verilmiştir. Taraflar arasında akdedilen sözleşmenin "Kira bedelinin ödenmesi ve şartları" başlıklı 14'üncü maddesinde; kira bedeline ait ödemelerin sözleşme tarihinden itibaren her ay boyunca aylık eşit taksitlerle yapılacağı belirtilmiştir.

ESHOT'un muhasebe kayıtlarının incelenmesinde, Kurum mülkiyetinde olan ve kira sözleşmesiyle bir yıldan uzun süreli kiraya verilen taşınmazların 990- Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına kaydedilmediği, diğer yandan kiraya verilen bu taşınmazlardan gelecek dönemlerde elde edilecek kira gelirlerinin de 993- Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında izlenmediği görülmüştür.

Yukarıda yer verilen açıklamalar çerçevesinde; mali tablo kullanıcılarına doğru bilgi verilmesi amacıyla Kurum bilançosunda kayıtlı taşınmazlardan kiraya verilenlerin 990- Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabında, bu taşınmazlara ait gelecek dönem kira gelirlerinin 993- Maddi Duran Varlıkların Kira ve İrtifak Hakkı Gelirleri Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Hizmet Alım İşleri İhale Sürelerinin Üç Yılı Aşması	2015	Tam Olarak Yerine Getirildi	Kamu idaresince bulgu konusu husus düzeltilmiş olup hatalı uygulamaya son verilmiştir.
140 Kişilerden Alacaklar Hesabına Kaydedilen Alacakların Hukuki Takibat Yapıldığında 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına Aktarılması	2015	Tam Olarak Yerine Getirildi	Kamu idaresince bulgu konusu husus düzeltilmiş olup hatalı uygulamaya son verilmiştir.
Altmış Yaş Kart Bedellerinin Muhasebeleştirilmesinde 333 Emanetler Hesabı Yerine 600 Gelirler Hesabına Kaydedilmesi	2015	Tam Olarak Yerine Getirildi	Kamu idaresince bulgu konusu

			husus düzeltilmiş olup hatalı uygulamaya son verilmiştir.
--	--	--	--